

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Petra Průchy a Mgr. Evy Kyselé v právní věci žalobce: **V. Y.**, zast. Mgr. Faridem Alizeyem, advokátem, se sídlem v Ostravě, Masná 8, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 10. 2004, č. j. 24 Az 652/2003 – 35,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žádnému z účastníků **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Odměna advokáta Mgr. Farida Alizeye **se určuje** částkou 1279,30 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

V záhlaví označeným rozsudkem byla zamítnuta žaloba žalobce proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 1. 2002, č. j. OAM-11859/VL-11-06-2001, jímž bylo rozhodnuto, že se žalobci z důvodu nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky (dále jen zákon o azylu), azyl neuděluje a na cizince se podle § 91 téhož zákona nevztahuje překážka vycestování. V odůvodnění rozsudku ve vztahu k souzené věci soud uvedl, že žalobcovy potíže nemají žádnou souvislost s důvody, pro něž lze udělit azyl podle § 12 zákona o azylu, neboť ze správního spisu vyplynulo, že od roku 1998 jezdil do České republiky za prací a o azyl požádal poté, co mu byl odebrán živnostenský list a bylo třeba

zlegalizovat si zde pobyt. Žalobce neuvedl žádnou skutečnost, ze které by bylo možné dovodit závěr, že byl pronásledován nebo má z pronásledování odůvodněný strach. Obecná nespokojenost se situací na Ukrajině ani záměr legalizovat pobyt nejsou důvody pro udělení azylu. Během řízení nevyšly najevo žádné skutečnosti zvláštního zřetele hodné, takže i závěr žalovaného o neudělení azylu z humanitárních důvodů dle § 14 zákona o azylu je správný. Žalobní body vytykající procesní pochybení shledal soud rovněž nedůvodnými, protože z dokumentů založených ve správním spise vyplynulo, že si žalovaný opatřil potřebné podklady pro rozhodnutí (§ 32 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, dále jen „správní řád“, „s. ř.“), takže vycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci (§ 3 odst. 4 a § 46 s. ř.). Nic nenaznačovalo tomu, že by se žalovaný nezabýval žalobcovou věcí zodpovědně a svědomitě (§ 3 odst. 3 s. ř.) a protože tato námitka byla zcela obecná, soud se jí dále nezabýval.

Včasnou kasační stížností žalobce (dále též „stěžovatel“) napadl tento rozsudek z důvodů, které je možno podřadit pod ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) (nesprávné právní posouzení soudem) a b) (vady správního řízení s vlivem na zákonnost rozhodnutí, které byly žalobou důvodně vytykány a soud měl proto napadené rozhodnutí žalovaného zrušit) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

Vytykal soudu, že se nevypořádal se všemi skutečnostmi, které jsou součástí správního spisu, tedy nesprávně posoudil právní otázky související s podmínkami udělení azylu. Nevypořádal se s žalobou tvrdící, že žalovaný při svém rozhodování nezohlednil § 32 odst. 2 s. ř. (nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci a za tím účelem si neopatřil potřebné podklady pro přesvědčivé a jednoznačné rozhodnutí) a nevzal v úvahu § 3 odst. 4 s. ř. (rozhodnutí nevychází ze spolehlivě zjištěného stavu věci). Z rozhodnutí žalovaného správního orgánu není patrné, čím se při rozhodování řídil, tj. které skutečnosti byly podkladem pro rozhodnutí, jakými úvahami byl veden při hodnocení důkazů a použití právního předpisu. Sice ve svém rozhodnutí citoval některé zprávy o nedostatečném dodržování lidských práv na Ukrajině, mučení a bití zadržených vězňů, diskriminaci náboženských, rasových a etnických menšin, avšak s těmito informacemi se nijak nevypořádal. Poukázal na to, že žalovaný i soud se omezily na obecná a ničím nepodložená konstatování, pokud jde o důvody nesplnění podmínek pro udělení azylu podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu. Tvrdil, že jeho případ je hodný zvláštního zřetele, neboť jak již uvedl při pohovoru, nebyla mu na Ukrajině vyplácena mzda za práci, takže mu bylo znemožněno zajišťovat životní potřeby jeho rodiny. Také podle zprávy Ministerstva zahraničí USA žije nejméně 50% obyvatel v bídě. Ke skutkovým otázkám odkázal na obsah správního spisu. Navrhl zrušení rozsudku krajského soudu a vrácení věci tomuto soudu k dalšímu řízení. Požádal současně, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti setrval na důvodech svého rozhodnutí, odkázal na obsah správního spisu a ztotožnil se s rozhodnutím soudu i s jeho odůvodněním. Návrh na přiznání odkladného účinku považoval za nedůvodný, stejně jako kasační stížnost, takže navrhl její zamítnutí.

Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu přezkoumal v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Neshledal přitom vady, k nimž by podle § 109 odst. 3 s. ř. s. musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud předesílá, že jeho úkolem v tomto řízení je přezkoumat, zda předchozí řízení naplňuje důvody vymezené v § 103 odst. 1 s. ř. s. specifikované stěžovatelem.

Kasační stížnost není přípustná, opírá-li se jen o jiné důvody, než které jsou uvedeny v § 103, nebo o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač. tak učinit mohl (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

Stěžovatel sice napadl žalobou rozhodnutí žalovaného formálně v celém rozsahu, avšak žádal pouze, aby soud přezkoumal toto rozhodnutí v tom směru, zda byla ve správním řízení porušena ustanovení § 33 odst. 4 s. ř. (zákon takové ustanovení neobsahuje a rovněž podle slovního vyjádření tohoto žalobního bodu zcela zřejmě mýlně uvést § 3 odst. 4 s. ř.), § 32 odst. 1 s. ř. a § 46 s. ř. Namítal konkrétně, že žalovaný nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci a neprovedl šetření potřebná k náležitému posouzení. Rozhodnutí žalovaného považoval za nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost i nedostatek důvodů. Protože žalobce v žalobě netvrdil, že se žalovaný nedostatečně vypořádal s konkrétními informacemi ze zpráv o situaci na Ukrajině, nemohl Nejvyšší správní soud důvodnost těchto námitek z důvodu uvedeného v citovaném § 104 odst. 4 s. ř. s. posoudit. Předmětem přezkumu rozhodnutí krajského soudu Nejvyšším správním soudem je totiž na podkladě důvodů stěžovatelem v kasační stížnosti vymezených, podřaditelných pod některé z ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s., posoudit, zda se soud správně, v souladu se zákonem vyrovnal se všemi žalobními body. V této fázi řízení nelze zkoumat postup žalovaného správního orgánu a jeho rozhodnutí z pohledu otázek, které krajský soud neřešil proto, že nic takového žalobce v žalobě nepožadoval.

Ze správního spisu bylo zjištěno, že stěžovatel odešel ze své vlasti v létě 2001 z ekonomických důvodů. Protože v důsledku všeobecně špatné ekonomické situace na Ukrajině docházelo k uzavírání dolů, nemohl stěžovatel, který je horníkem, sehnat vhodné zaměstnání s přiměřenou mzdou. Do České republiky odešel za prací a do azylového řízení vstoupil pouze proto, že mu zde byl pro dluhy na sociálním pojištění odebrán živnostenský list, a v získání azylu spatřoval způsob, jak zde nadále legálně pobývat a pracovat. Žádné obavy nepociťoval, a to ani pro případ návratu do vlasti. Jiné potíže než ekonomického charakteru ve své vlasti nikdy neměl.

Pokud jde o výtky formulované v kasační stížnosti směřující vůči postupu a rozhodnutí soudu, lze uvést následující. Krajský soud nepochybil, pokud dospěl po posouzení věci k závěru, že žalovaný správní orgán při zjišťování skutkového stavu věci správně vyšel ze skutečností, jež mu o motivech jeho odchodu z Ukrajiny a důvodech žádosti o azyl v České republice sdělil sám stěžovatel a pouze podpůrně použil zpráv o situaci v zemi původu. Řízení o udělení azylu je totiž specifické tím, že tvrzení žadatele o azyl hrají zcela zásadní roli a správní orgán z nich vždy vychází. Obsahují-li skutečnosti obecně podřaditelné azylovým důvodům, hodnotí je správní orgán z hlediska pravdivosti a opatří si objektivní informace o zemi původu, které pak porovná s údaji sdělenými žadatelem a učiní celkový závěr. V této věci neměl Nejvyšší správní soud pochybnosti o náležitém zjištění skutkového stavu věci, neboť z obsahu správního spisu je zřejmé, že žalovaný vycházel výhradně z tvrzení samotného žadatele o azyl (stěžovatele) a ty pak právně hodnotil. Stěžovatel v průběhu celého správního řízení netvrdil, že by mu hrozilo nějaké pronásledování či že by z něho měl odůvodněné obavy. Svou vlast opustil z osobních důvodů,

pro nespokojenost se zhoršenou ekonomickou situací v zemi, a hlavně proto, že zde chtěl najít vhodné zaměstnání za adekvátní mzdu. O azyl požádal, aby zde mohl legálně zůstat a pracovat i poté, co mu byl odebrán živnostenský list. To však nejsou důvody z pohledu zákona o azylu relevantní. Podklady, které si žalovaný pro své rozhodnutí opatřil (zejména výpověď samotného stěžovatele), pro vydání jednoznačného rozhodnutí zcela postačovaly. Žalovaný vyšel při svých právních úvahách o aplikovatelnosti ustanovení zákona o azylu umožňujících azyl udělit z náležitě zjištěného skutkového stavu. Odůvodnění rozhodnutí žalovaného je podrobné a přesvědčivé, je z něj patrné, z čeho vycházel, jakými úvahami se řídil při hodnocení skutkového stavu věci i použití příslušných ustanovení zákona o azylu. Krajský soud důvodnost žalobních bodů namítajících tato porušení procesních ustanovení správního řádu posuzoval a správný závěr pak vtělil do odůvodnění rozsudku. V tomto směru se tedy se žalobou vypořádal, takže stěžovateli, pokud jde o tento důvod kasační stížnosti, přisvědčit nelze. S ohledem na to, že žalobní body zcela postrádaly uvedení konkrétních, ke stěžovatelově případu se vážících výtek, zcela postačovalo stručné odůvodnění přijatých závěrů soudem pouze v obecné rovině.

Krajský soud na podkladě obecně až vágně formulovaných žalobních výtek rovněž pečlivě zkoumal, zda byl správně zjištěný skutkový stav také náležitě právně posouzen a přitom se snažil i nad rámec svých povinností vysvětlit, proč žalobce nemohl být s důvody, které uvedl, v řízení o azylu úspěšný a jaká je podstata mezinárodní ochrany formou azylu. Ve shodě s ním i se žalovaným pak Nejvyšší správní soud konstatuje, že žádný ze stěžovatelem v průběhu správního řízení uvedených důvodů nelze podřadit pod ustanovení zákona o azylu umožňující azyl udělit. Stěžovatel netvrdil, že by byl pronásledován pro uplatňování politických práv a svobod (naopak uvedl, že nebyl politicky aktivní) a nepocíťoval ani odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů [§ 12 písm. a) a b) zákona o azylu]. Nebylo zjištěno, že by byl příbuzným osoby, jíž byl azyl udělen (§ 13 zákona o azylu) a neuvedl ani skutečnosti, jež by mohly být posouzeny jako důvody zvláštního zřetele hodné pro to, aby mu byl udělen humanitární azyl podle § 14 téhož zákona.

Udělení humanitárního azylu je, jak krajský soud ve svém rozsudku správně uvedl, zcela na volné úvaze správního orgánu a rozhodnutí o něm přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu. V otázkách přezkumu správního rozhodnutí, které je ovládáno zásadami správního uvážení, se judikatura soudů ustálila na názoru, že zákon vytváří kritéria, podle nichž a v jejichž rámci se může uskutečnit volba, včetně výběru a zjišťování těch skutečností konkrétního případu, které nejsou právní normou předpokládány, ale uvážením správního orgánu jsou uznány za potřebné pro rozhodnutí. Samotné rozhodnutí správního orgánu podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování, a zda při zjišťování podkladů takového úsudku byla dodržena pravidla tzv. spravedlivého procesu. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z těchto skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry.

Nejvyšší správní soud v této souvislosti odkazuje na konstantní judikaturu, připomínající mimo výše uvedeného také to, že na udělení azylu z humanitárních důvodů nemá žadatel subjektivní právo, a proto je vyloučeno, aby na něm mohl být negativním výrokem správního orgánu zkrácen. Jde o usnesení Ústavního soudu ze dne 11. 11. 2002, sp. zn. IV. ÚS 532/02, rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003, ze dne 22. 1. 2004, sp. zn. 5 Azs 47/2003 a mnohé další.

Správní orgán zjistil a posoudil jak osobní situaci stěžovatele (vycházel přitom výhradně z jeho vlastních vyjádření), tak i situaci v zemi původu, a pokud z nich nevyvodil důvody pro udělení humanitárního azylu, z mezí správního uvážení nevybočil. Tento závěr platí zejména proto, že stěžovatel sám v průběhu správního řízení ani žádné důvody zvláštního zřetele hodné pro udělení humanitárního azylu neuváděl. Že nedostával na Ukrajině mzdu za svou práci (vinou platební neschopnosti zaměstnavatele) takým důvodem rozhodně není. Nejvyšší správní soud konstatuje, že žalovaný měl pro své rozhodnutí dostatek podkladů a věc posoudil v mezích stanovených zákonem. Ustanovení § 14 bylo do zákona o azylu, který jinak stanoví důvody pro jeho udělení velice přísně a vypočítává je taxativně, vloženo proto, aby v případě nenaplnění podmínek pro udělení azylu podle § 12 tohoto zákona bylo možno zohlednit jak skutečnosti v době přijetí zákona o azylu předvídatelné a obecně vnímané jako pro udělení azylu z humanitárních důvodů obvyklé (např. osobám zvláště těžce postiženým nebo nemocným, osobám přicházejícím z oblastí postižených humanitární katastrofou způsobenou lidskými či přírodními faktory), tak i situace, které předvídatelné nebyly. V každém případě se vždy bude jednat o azylový důvod navýsost výjimečný. Důvody, které stěžovatel v průběhu celého správního řízení uváděl, nejsou natolik mimořádné, aby je bylo možné za zvláštního zřetele hodné považovat. Právo na azyl založené na mezinárodních úmluvách v sobě nezahrnuje právo osoby vybrat si zemi, kde jsou životní podmínky příznivější, jelikož slouží výhradně k poskytnutí nezbytné ochrany cizím státem, je-li žadatel ve vlastní zemi terčem pronásledování ze zákonem vyjmenovaných důvodů, popřípadě rodinným příslušníkem takové osoby nebo existují jiné, zcela výjimečné okolnosti, za kterých by bylo „nehumánní“ azyl neudělit.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že krajský soud přezkoumal všechny výroky rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů. Jeho rozhodnutí spočívá na důvodech, které opodstatňují závěr o nedůvodnosti žaloby. Byla aplikována správná ustanovení zákona o azylu a byla i bezvadně vyložena. Jelikož žádná z výtek uplatněných v kasační stížnosti nebyla shledána důvodnou, Nejvyšší správní soud kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Nejvyšší správní soud rovněž vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde se o kasační stížnosti rozhoduje přednostně. Navíc je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu, mj. pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku – takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel ve věci neměl úspěch, a proto nemá právo

na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, které mu vznikly. Žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady v řízení o kasační stížnosti v míře přesahující rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

Krajský soud ustanovil stěžovateli pro toto řízení zástupcem advokáta; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7, § 120 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud proto určil odměnu advokáta takto: 1000 Kč. za jeden úkon právní služby – převzetí a příprava zastoupení [§ 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb.] a 1 x paušální náhrada výdajů na poštovné, hovorné a přepravné 75 Kč, tedy celkem 1075 Kč. Po zvýšení odměny o částku daně z přidané hodnoty, kterou je advokát povinen odvést, činí celková částka 1279,30 Kč.

P o u ě e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. ledna 2006

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu